

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЯ

ПРОТОКОЛ

№ 31

от редовно заседание, състояло се на 05.05.1998 г.

ПРИСЪСТВАХА: Ал. Томов, Д. Коруджиев, Ст. Данаилов, Ив. Драганов,
Й. Сърчаджиев, доц. Г. Лозанов

ДНЕВЕН РЕД:

1. Среща с г-жа Р. Апостолова - Президент на БУЛАКТ
  - г-н Кърджилов за срещите си в БНТ
2. Среща с ръководството на СБЖ
  - обръщение на СБЖ
3. Проект за решение във връзка с нарушенията на чл. 28 от ЗРТ - "Без контрол"
  - писмо от Програмния съвет на БНР
  - писмо от Патриарх Пимен
  - писмо от Министерство на здравеопазването
  - писмо СУ фНПП
  - мнение на дои. Н. Огнянова
4. Мониторинг БНТ - П. Кърджилов
5. Мониторинг БНР - Б. Шабански
  - становището за БНР
6. Разни - писмо от група рокмузиканти

ПО ТОЧКА "ПЪРВА":

На срещата от страна на асоциацията за борба с незаконното използване на защитените аудиовизуални произведения (БУЛАКТ) присъстваха г-жа Розалина Апостолова - Изпълнителен директор и Велислава Димитрова - Административен директор.

Заедно с членовете на Националния съвет за радио и телевизия на срещата присъства и г-н Петър Кърджилов.

Г-н Томов обясни, че срещата се провежда по инициатива на г-н Драганов и му даде думата.

Г-н Драганов представи присъстващите и каза, че основание да ги покани за разговор му дава не толкова писмото на БУЛАКТ, колкото новите отговорности, които НСРТ ще поеме след приемането на новия ЗРТ и по-точно наблюдението на частните и регионални телевизионни канали. В тази връзка разчита на техния опит и съдействие.

Г-жа Апостолова каза, че отдавна е искала да се срещне с членовете на НСРТ и с голямо удоволствие е приела поканата. Тя обясни, че тяхната асоциация е създадена като юридическо лице със Съдебно решение, по смисъла на българските закони, с нестопанска цел през 1995 г. Такива организации, около 70 има в целия свят. Създатели и членове на асоциацията са 11 български компании: "Александра филмс" ООД, "Съни филмс" ООД, "Дъга филм" ЕООД и др. В БУЛАКТ членуват също Министерство на културата - отдел за защита на авторското право и сродните му права, Националният филмов център, както и американски филмови компании, между които "Парамаут Пикчърс", "Уолт Дисни", "Метро Голдуин Майер" и др. Асоциацията има за цел да следи за нарушаването на авторските права в аудиовизуалните произведения. Техните инспектори правят само констатации и работят в тясно сътрудничество с полицията, която извършва проверки по техни сигнали и правораздавателните органи. През 1997 г. са направени проверки в 801

Vugomeku, 10 теражорни (места за тиражиране на видеокасети) и 20 кабелни телевизии. В резултат са иззети около 200 000 видеокасети и 78 видеокасетофона, издадени са 5 осъдителни присъди и 150 следствени дела. САЩ атакува България за аудиопиратството и то основателно, но трябва да се отбележи, че в другата визуална област, където пак става дума за интелектуална собственост, има голям напредък. Видеопиратството за 1996 г. е било 80%, а сега е слязло на около 40%. Приоритетна задача на асоциацията за 1998 г. е сателитното пиратство на кабелните оператори и започват срещи с тях.

През миналата година са помогнали при изготвянето на чисто правни текстове за изменение на Закона за авторските права и НК, които са гласувани от НС и улесняват тяхната дейност.

Г-жа Апостолова, каза че се е запознала с проекта на новия Закон за радио и телевизия и я радва факта, че е обвързан с авторската чистота, но малко я смущава текста за отнемане на лицензи, където е записано "при системно нарушение".

Г-н Драганов изказа мнението си, че е необходимо да се поставят редица условия за даване на лиценз и би желал БУЛАКТ да участва в изработването на процедурата, а в по-следващ етап да заработят съвместно.

Според Г-жа Апостолова програмните схеми на РТО (радиотелевизионни оператори), които ще бъдат одобрявани задължително от членовете на НСРТ и по-специално филмовата част, трябва да бъдат придружени с договори за закупените филми поне за първият месец, след което се минава на мониторинг. Тяхната асоциация и в момента следи всички кабелни телевизии в страната. Улеснение би било, ако РТО водят програмни дневници, в които е отбелязано кога и какво точно е излъчено. Може би в процедурата по лицензиране трябва да се изиска норма за водене на тези дневници.

Г-н Драганов предложи да проведат една обща среща с доц. Нели Огнянова и да обсъдят правната страна на тази процедура, която бе от страна на представителите на БУЛАКТ.

Г-н Кърджилев информира присъстващите за проведените от него срещи в БНТ и последвалите обяснения във връзка с повдигнатия въпрос от БУЛАКТ за неправомерното излъчване на американския документален филм "Известни самолети". Установено е, че само три от сериите съдържат предупредителният надпис и БНТ вече е информирала канадската фирма, от която са закупени и очакват тяхното обяснение. По мнение на директора на "Маркетинг и продажби" в БНТ, който е предоставил договора за закупуването на сериала, вероятно се касае за техническа грешка.

На г-жа Апостолова и бе предадена проведената по този повод кореспонденция. Според нея е напълно възможно грешката да е техническа, но в националната медия не бива да се допуска такова повърхностно поведение.

На финала г-жа Апостолова информира, че тяхната асоциация е включена в регион обхващащ Европа, Близкия Изток и Азия и в него участват 35 държави. От четири години вече на годишното си съвещание раздават антипиратски "Оскар". До сега те са взимани от организации с дългогодишна практика, а тази година е даден на БУЛАКТ.

Членовете на НСРТ поздравиха г-жа Апостолова.

ПО ТОЧКА "ВТОРА":

От страна на Съюза на българските журналисти на срещата присъстваха г-н Александър Ангелов - Преседател на СБЖ и г-жа Юлия Пискулийска, г-жа Снежана Тодорова и г-н Чавдар Стойчевски.

Г-н Ангелов изказа от името на всички благодарност към членовете на НСРТ за тяхната бърза реакция и проявената готовост за разговор. Той изрази общата загриженост от зачестилите уволнения на журналисти в

електронните медии независимо, че някои от тях не са членове на съюза. Те знаят, че това е извън компетенциите на НСРТ, но с техният авторитет, без пряка намеса биха могли да препоръчат това да става по някакви критерии.

Г-н Драганов обясни, че по настояване на доц. Лозанов в новия Закон за радио и телевизия са включени много либерални текстове относно журналистите.

Доц. Лозанов каза, че за разлика от частните медии, които имат голяма активност, СБЖ е в сянка. Съюза като обществена организация трябва да се намесва там, където НСРТ няма правомощия, да вземат активно участие в изработването на кратки и ясни правила, които да регламентират взаимоотношенията, които са извън Закона за радио и телевизия, но в него има уговорка тези правила да се включват в трудовите договори.

Г-н Стойчевски каза, че Гилдията на журналистите е провела вече среща с г-н Попйорданов, на която са постигнали споразумение, да се проведе среща с р-вото на БНТ, за да огласи своите виждания и главните си действия след приемането на новия ЗРТ, по време на прехода към нова телевизия. Въпреки това остават въпросите за принципа на програмиране, принципа за външните предавания, монопола на политическите и икономически предавания, критериите по които ще се уволняват и назначават журналистите.

Според г-н Драганов поставените от тях проблеми се решават с гражданско участие. На екрана на БНТ няма никакво гражданско присъствие. Гилдията и СБЖ трябва активно да се включат в работата по изготвянето на правила.

Г-н Ангелов каза, че СБЖ има намерение да стане много активен, но нямаме подкрепа и на нашите действия не се дава гласност. Ние сме благодарни за Вашата отзивчивост и съпричастност към нашите проблеми.

ПО ТОЧКА "ТРЕТА":

Членовете на Националния съвет за радио и телевизия се запознаха внимателно с решението на Програмния съвет на БНР по повод предаването "Без контрол" и постъпилите протестни писма за същото предаване от доц. д-р Вл. Радулов - декан на фНПП на СУ "Св. Климент Охридски", от доц. Бояджиев - Министър на здравеопазването и становището на д-р ф. Лазаров - Директор на Национален център по наркомания, от Патриарх Пимен - Председател на Светия Синод и правното становище на доц. Н. Огнянова.

След проведеното разискване г-н Томов предложи НСРТ да излезе със становище за нарушението на ЗРТ.

Доц. Лозанов каза, че всички премаат предаването на сериозно, а то не е такова. Той не е съгласен да се излиза със становище, но ще приеме решението на мнозинството.

Г-н Сърчаджиев се социализира с мнението на доц. Лозанов като допълни, че е против това, че водещият на предаването не дава думата на хора с противоположно мнение.

НСРТ излезе със следното становище:

С Т А Н О В И Щ Е

Националният съвет за радио и телевизия на свое заседание на 05.05.1998 година се запозна с мненията на Програмния съвет на Българското национално радио за предаването "Без контрол" на програма "Хоризонт" и по-специално с изданията му от 15.04.1998 и 22.04.1998 год., разглеждащи темите за сатанизма и наркотиците. НСРТ, воден от ангажиментите си към аудиторията на БНР, взе под внимание и протестните обръщения срещу предаването на: Дирекцията по вероизповеданията, Богословския факултет при СУ "Св. Климент Охридски", Главния секретар на Светия синод - митрополит Геласий, Патриарх Пимен, Министър на здравеопазването - доц. Петър Бояджиев,

Декана на факултета по начална и предучилищна педагогика при СУ "Св. Климент Охридски" - доц. д-р Владимир Радулов, както и становището на д-р Филип Лазаров - директор на Националния център по наркомания.

Отчитайки замисъла на авторите на "Без контрол" да провокират в духа на контракултурата наложилите се стереотипи в общественото съзнание и без да отрича необходимостта от медийни трибуни на алтернативно мислене, Националният съвет счита, че в посланията на двете споменати издания, както и в маниера на водене, липсва необходимата условност и те съдържат апели .

В резултат на това, в предаването от 15.04.1998 година се проповядва нетърпимост към установени ценностни модели, което е недопустимо от закона, независимо дали те от гледната точка на водещите предаването са консервативни или не. Недопустимо е и отделни твърдения, излъчени по една обществена медия, да бъдат възприемани като призови или внушения за определено поведение.

В предаването от 22.04.1998 година е преминалата в още по-голяма степен границата между законно и незаконно, на която "Без контрол" се опитва да се закрепят. Под формата на кампания за декриминализиране по отношение на меките дроги се развива меко казано медицински некомпетентна и нравствено спорна аргументация за безопасността на ползуването им. Водещият се позовава и на личен опит, с което ангажира и авторитета на БНР.

Казаното до тук дава основание на НСРТ да предупреди Управителния съвет на БНР, че първото от споменатите две издания е влязло в противоречие на чл. 4, т. т. 5, 6 и 7 и чл. 28 от ЗРТ, а второто е нарушило чл. 4, т. т. 5 и 6 и чл. 28 от ЗРТ .

НСРТ е задължен от закона да следи за спазването му и с цялото уважение към независимостта на програмната политика на БНР, смята за свое задължение да препоръча на Програмния съвет:

1. Да се произнесе за допустимостта на един журналист да води принципно различни като жанр, проблематика и внушение предавания.

2. Да следи дали предаването "Без контрол" ще продължи да се отклонява значително от заявените в концепцията му намерения и при констатиране на нови отклонения да предприеме действия в рамките на правомощията си.

Р. С. Във връзка с твърденията на г-н Волгин, че харесвам подобни интелектуални провокации, се чувствам задължен да заявя: В телефонен разговор с г-н Волгин казах дословно следното "Нямам нищо против всяка интелектуална провокация или гледна точка на когото и да е. Въпросът е обаче, дали тя трябва да звучи в националния ефир и как по-точно". Всичко останало са свободни интерпретации на г-н Волгин.

Александър Томов

Становището бе изпратено до БНР и БТА.

ПО ТОЧКА "ЧЕТВЪРТА":

Г-н Кърджилев представи седмичният си обзор в две направления:

- новинарските емисии, съсредоточавайки се върху представянето на обекти свързани с неправителствени организации. Констатациите от предишните две седмици се повтарят и сега - обществените и неправителствени организации с малки изключения не присъстват на екрана на БНТ.

- филмовата програма по Канал 1 на БНТ отговаря на изискванията на чл. 28 от ЗРТ.

На г-н Кърджилев бе възложено да продължи наблюденията си върху новинарските емисии и отразяването дейността на неправителствени организации в тях.

ПО ТОЧКА "ПЕТА":

През седмицата са наблюдавани предаванията, насочени към детската аудитория по програма "Хоризонт" и програма "Христо Ботев". Отклонения от ЗРТ не са констатирани от г-н Шабански и г-жа Никова. Г-н Шабански сподели и мнението си за предаването "Без контрол", излъчено на 29.04.1998 г. по програма "Хоризонт", чиято реализация представлява откровена манипулация. Водещият съобщил, че НСРТ "... се отнася положително към предаването". Според него това е нарушение на чл. 24, т. 1 от ЗРТ - "излъчената информация трябва да бъде достоверна и обективна."

ПО ТОЧКА "ШЕСТА":

- Доц. Лозанов представи писмото - отговор до г-жа М. Михнева, което бе одобрено от останалите членове на НСРТ.

В него се казва, че право на телевизионната организация, в случая нейния генерален директор г-н Попйорданов, е да прецени в какво време и под каква форма ще се реализира правото на отговор.

Не е възможно в правна форма да се разграничи изнасянето на факти, опровергаващи определени твърдения, от "странична информация", която лесно може да добие рекламна функция. Преценката тук отново е в правомощията на телевизионната организация, в случая на нейния генерален директор г-н Попйорданов.

Право на г-н Попйорданов е да не се съобрази с нашата препоръка отговорът на г-н Доганян да е пред камерите на "Конфликти", а не под формата на автоинтервю, защото и тук липсва ясен текст в закона.

Единственото категорично нарушение на закона при излъчването на отговора на г-н Доганян би могло да бъде в неговото времетраене, ако то надхвърля оспорваната част на предаването.

Спецификата на правото на отговор в електронните медии - и в действащият у нас закон, както и в световната законодателна практика - действително е твърде неясна, но едва ли кореспонденция като нашата е мястото, на което тя може да се изясни. Надяваме се, че това ще стане в новия Закон за радио и телевизия, а дотогава не ни остава нищо друго, освен да решаваме всеки отделен случай според собствената му специфика и да търсим по-голямо разбиране от журналистите в БНТ и БНР.

- Г-н Сърчаджиев се срещна с г-н Любомир Гигов и г-н Никола Арнаудов, представители на група граждани от Сливенския регион и запозна останалите членове на НСРТ с техния Призив - покана и искането им да бъде разпространен чрез електронните медии, като отбеляза, че това не влиза в задълженията на НСРТ, но би било редно да им се отговори.

По този повод членовете на Националния съвет за радио и телевизия изразиха следното мнение:

Съобщаването за призива-покана на стотте граждани от Сливенския регион по БНТ не противоречи на ЗРТ. Прерогатив на дирекция "Новини" е да прецени дали този факт представлява обществен интерес и да го включи в някоя от своите програми.

- Г-н Томов прочете изложение от български рокмузиканти и групи и столични звукозаписни студиа. В него се казва, че предаванията, популяризиращи българска поп и рок музика, "Музикална кутия" и "Блек топ" на БНР са спрени. Тяхната музика има много почитатели в страната и би трябвало да намери място в националния ефир.

Писмото бе изпратено до ръководството на БНР и персонално до г-н Б. Карадимчев - член на УС на БНР.

На членовете на НСРТ бе раздадена идеята за радикална структурна реформа на БНТ - "Оптимистична теория за регионалните телевизионни центрове в България" с автор Петър Крондев - преподавател по

дисциплината "Аудио-видео" - Телевизия, специалност "Европеистика" в Русенския университет.

Следващото заседание бе насрочено за 11 май 1998 г. от 10.00 ч.

ПРИЛОЖЕНИ ДОКУМЕНТИ КЪМ ПРОТОКОЛ № 31 от 05.05.1998 г.:

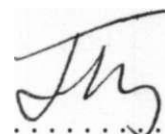
1. Обръщение на Съюза на българските журналисти с вх. № 139/29.04.1998;
2. Писмо с вх. № 141/04.05.1998 от Програмния съвет на БНР;
3. Писмо с вх. № 141-А/30.04.1998 от Патриарх Пимен - Председател на Светия Синод;
4. Писмо с вх. № 144/04.05.1998 от доц. Бояджиев - Министър на здравеопазването с приложение Становището на д-р ф. Лазаров - Директор на Национален център по наркомания;
5. Писмо с вх. № 146/05.05.1998 г. от доц. д-р Вл. Радулов - факултет НПП при СУ "Св. Климент Охридски";
6. Мнение на доц. Нели Огнянова с вх. № 142/04.05.1998;
7. Седмичен обзор за БНТ от г-н П. Кърджилов;
8. Седмична карта за наблюдение на БНР от г-жа В. Никова и г-н Б. Шабански;
9. Призив-покана с вх. № 147/05.05.1998 - група граждани от Сливенски регион;
10. Изложение с вх. № 145/04.05.1998 от група рокмузиканти

ЧЛЕНОВЕ НА НСРТ:

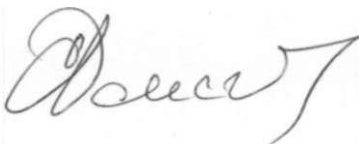
Дим. Коруджиев:

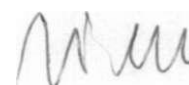
доц. Г. Лозанов:

Ст. Данаилов:

Й. Сърчаджиев:

Проф. М. Костов: Отсъства по болест

Председател на НСРТ:

Handwritten signature of Al. Tomov in black ink, written over a dotted line.

Ал. Томов

Секретар на НСРТ:

Handwritten signature of Iv. Draginov in black ink, written over a dotted line.

Ив./Драганов